

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobce: **Oživení, z. s.**
sídlem Muchova 232/13, Praha 6
zastoupený advokátem Mgr. Pavlem Černoousem
sídlem Lublaňská 398/18, Praha 2

proti
žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**
sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7

za účasti: **LESNÍ SPOLEČENSTVÍ OBCÍ s.r.o.**
sídlem Karasín 3, Bystřice nad Pernštejnem

o žalobě proti rozhodnutí LESNÍHO SPOLEČENSTVÍ OBCÍ s.r.o. ze dne 15.7.2019,

takto:

- I. Rozhodnutí LESNÍHO SPOLEČENSTVÍ OBCÍ s.r.o. ze dne 15.7.2019 a ze dne 24.6.2019 **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. LESNÍMU SPOLEČENSTVÍ OBCÍ s.r.o. **se nařizuje** do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku poskytnout žalobci informace o souhrnné výši odměn, které vyplátila uvolněným zastupitelům obce, kteří byli členy jejího řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu, za období od 1.1.2013 do 5.6.2019.

- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč k rukám Mgr. Pavla Černoouse, advokáta, sídlem Lublaňská 398/18, Praha 2, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- V. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví citovaného rozhodnutí, kterým osoba zúčastněná na řízení (původní žalovaný) zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí ze dne 24.6.2019, kterým odmítla žádost žalobce ze dne 5.6.2019 o poskytnutí informací, kterou žalobce podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), požadoval poskytnutí informací ohledně souhrnné výše odměn vyplacených uvolněným zastupitelům obce, kteří byli členy řídícího, dozorčího nebo kontrolního orgánu osoby zúčastněné na řízení, za období od 1.1.2013 do dne podání žádosti.
2. Jednatel osoby zúčastněné na řízení napadeným rozhodnutím potvrdil závěry osoby zúčastněné na řízení, která podanou žádost odmítla podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 8a informačního zákona s tím, že se v případě požadovaných informací jedná o osobní údaje, které je nezbytné chránit v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady ze dne 27.4.2016, č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „GDPR“), pro jejichž poskytnutí nebyl osvědčen dostatečný veřejný zájem. Rovněž potvrdil jako správný závěr, že s ohledem na soukromoprávní formu a charakter činnosti osoby zúčastněné na řízení (byť vlastněné veřejnoprávní korporací) coby povinného subjektu ve smyslu informačního zákona nelze na odměny vyplacené uvolněným zastupitelům obce nahlížet jako na veřejné prostředky.
3. Článek XV bod 17 zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, změnil § 20 odst. 5 informačního zákona. Nebylo-li podle dřívější úpravy možné určit nadřízený orgán dle § 178 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, rozhodoval v odvolacím řízení a řízení o stížnosti ten, kdo stál v čele povinného subjektu. Dle novelizovaného znění § 20 odst. 5 informačního zákona v takových případech rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů. Dřívější úpravu § 20 odst. 5 informačního zákona bylo možno použít jen do 1.1.2020 (čl. XVI zákona č. 111/2019 Sb.), počínaje následujícím dnem se proto použije úprava nová, a to i na běžící řízení.
4. Původní žalovaný, na kterého se žalobce obrátil jako na povinný subjekt, je společností s ručením omezeným – v jejím případě tak není možné určit podle § 178 správního řádu, kdo je jejím nadřízeným správním orgánem. V projednávané věci tedy od 2.1.2020 přešla ze zákona působnost rozhodovat v odvolacím řízení na Úřad pro ochranu osobních údajů.
5. Zdejší soud tedy jako se žalovaným jedná s Úřadem pro ochranu osobních údajů. V situaci, kdy původní žalovaný ztratil v řízení před zdejším soudem postavení žalovaného, náleží mu s ohledem na jeho specifické postavení dle právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v rozsudku ze dne 4.2.2021, č.j. 7 As 257/2020-27, či ze dne 19.11.2020, č.j.10 As 244/2020-40,

č. 4112/2021 Sb. NSS, postavení osoby zúčastněné na řízení. Uvedené zdejší soud intimoval účastníkům řízení a osobě zúčastněné na řízení usnesením ze dne 27.7.2021, č.j. 62 A 156/2019-36.

I. Shrnutí žalobní argumentace

6. Žalobce podrobnou argumentací dovozuje nesprávnou aplikaci § 8a informačního zákona, o níž se opírají důvody napadeného rozhodnutí; žalobce nepožadoval poskytnutí osobních údajů konkrétních osob. Souhrnnou výši odměn pro uvolněné zastupitele obce, kteří byli členy řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu osoby zúčastněné na řízení, lze poskytnout i bez zveřejnění jejich osobních údajů. Názor, že se v případě účasti těchto osob v orgánech obchodních korporací, které jsou vlastněné územně samosprávným celkem (veřejnou korporací), nejedná o veřejnou či úřední činnost, je podle žalobce mylný.
7. Podle žalobce rovněž vynaložení nákladů na odměny takovou korporací představuje nakládání s veřejnými prostředky. Majetek svěřený obchodní společnosti vlastněné výlučně veřejnoprávními korporacemi nepochybně neztrácí charakter veřejných prostředků a nakládání s ním podléhá kontrole veřejnosti.
8. Svoji argumentaci žalobce rozhojnil v podané replice. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl, aby zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a nařídil osobě zúčastněné na řízení poskytnout informaci o souhrnné výši odměn, které vyplatila uvolněným zastupitelům obce, kteří byli členy jejího řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu, za období od 1.1.2013 do 5.6.2019. Na svém procesním postoji žalobce setrval po celou dobu řízení před zdejším soudem.

II. Shrnutí vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení

9. Osoba zúčastněná na řízení (původní žalovaný) nesouhlasí se žalobou, napadené rozhodnutí považuje za správné a odůvodněné. Věcně setrvává na závěrech obsažených v napadeném rozhodnutí.
10. Žalovaný ve svém vyjádření výslovně uvedl, že původní řízení dle informačního zákona nevedl a tudíž se nehodlá k meritu věci vyjadřovat. Podle žalovaného by měl zdejší soud zohlednit specifické okolnosti procesního nástupnictví žalovaného a promítnout je do úvahy o nákladech řízení pro případ úspěchu žalobce ve věci samé; skutečnost, že žalovaný neměl jak rozhodování osoby zúčastněné na řízení ovlivnit, představuje důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by měla být jeho případná povinnost hradit žalobci náklady řízení zmírněna.

III. Posouzení věci

11. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s.ř.s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
12. Zdejší soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí (původního) žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a bez jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s.ř.s. dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Z argumentace účastníků řízení a osoby zúčastněné na řízení plyne, že nerozporují, že osoba zúčastněná na řízení (obchodní společnost, kterou vlastní územně samosprávné

celky - obce) je povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona; uvedené ostatně plyne i z procesního postupu osoby zúčastněné na řízení, která vedla řízení ve smyslu § 14 a § 15 informačního zákona.

14. Podle § 8a odst. 1 informačního zákona poskytne povinný subjekt informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.
15. Podle § 8b odst. 1 zákona o poskytování informací povinný subjekt poskytne základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky.
16. Podle § 8b odst. 3 zákona o poskytování informací se základní osobní údaje podle § 8b odstavce 1 poskytnou pouze v tomto rozsahu: jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.
17. Sporu je o to, zda osoba zúčastněná na řízení, i přes výše uvedené deklarované východisko, správně aplikovala § 8a odst. 1 informačního zákona, který vztáhla i na informace o finančních prostředcích, které vynaložila na složky mzdy (odměny); s odkazem na „platový test“ ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 17.10.2017 ve věci sp. zn. IV. ÚS 1378/16, čl. 4 odst. 2 GDPR a charakter své činnosti a jejích výsledků (coby obchodní společnosti) dospěla k závěru, že sdělení požadovaných informací o výši odměn uvolněných zastupitelů obce by bylo poskytnutím osobních údajů, a to i bez výslovné identifikace dotčených osob. Nadto neshledala v dané věci splnění kritéria převažujícího veřejného zájmu na poskytnutí požadované informace a zásahu do soukromí zastupitelů.
18. Podstata sporu tak spočívá ve výkladu pojmu veřejné prostředky dle § 8b informačního zákona
a na to navazující otázky aplikovatelnosti závěru rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22.10.2014, č.j. 8 As 55/2012-62, č. 3155/2015 Sb. NSS, dle něhož se informace o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků podle § 8b informačního zákona zásadně poskytují.
19. Ve svém rozsudku ze dne 28.3.2014, č.j. 5 As 75/2013-53, závěry rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22.10.2014, č.j. 8 As 55/2012-62, č. 3155/2015 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud rozvedl tak, že i u akciové společnosti založené územním samosprávným celkem, jejíž orgány jsou vytvářeny tímto územním samosprávným celkem jakožto jejím jediným akcionářem, který zároveň zákonem stanovenými prostředky vykonává dohled nad činností akciové společnosti (byť na základě předpisů soukromého práva) plní veřejný účel, převažují znaky svědčící o její veřejné povaze, a jedná se tedy o veřejnou instituci ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona. Zdejší soud rovněž odkazuje na přehled vývoje judikatury Ústavního soudu k dané problematice uvedený v bodech 25 až 33 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22.4.2021, č.j. 2 As 72/2020-46, v němž Nejvyšší správní soud mimo jiné (což je pro nyní posuzovanou věc podstatné) akcentoval, že *„Jestliže tedy stěžovatelka v kasační stížnosti argumentuje pojetím „veřejné instituce“ dle nálezu Ústavního soudu ve věci ČEZ (sp. zn. IV. ÚS 1146/16), není to dle Nejvyššího správního soudu přílehlavé. Ten totiž zdůrazňuje, že odkazované rozhodnutí se týkalo výhradně obchodních společností; v dané věci akciové společnosti, která není ani nepřímou 100% vlastněna státem či územně samosprávným celkem.“* (zvýrazněno zdejším soudem). Pokud jde o judikaturu Ústavního soudu, tak ta akcentuje smysl informačního zákona, kterým je v maximální možné míře umožnit přístup veřejnosti k údajům, které se týkají činnosti povinných subjektů, a umožnit tak a usnadnit efektivní veřejnou kontrolu výkonu veřejné

moci, což ovšem zahrnuje též kontrolu hospodaření s majetkovými hodnotami, jež jsou veřejnou mocí přímo nebo nepřímo ovládány. Účelem vyšší míry transparentnosti právnických osob, které hospodaří s veřejnými prostředky, je záruka práva na informace podle čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny, a to v širším kontextu efektivní kontroly veřejné moci ze strany veřejnosti. Prostředkem způsobilým dosáhnout uvedeného účelu je přitom také podřazení právnických osob, v nichž má stát nebo jiná veřejnoprávní korporace stoprocentní majetkovou účast, pod pojem veřejná instituce ve smyslu informačního zákona (nález Ústavního soudu ze dne 2.4.2019, sp. zn. II. ÚS 618/18). Ve vztahu k nyní posuzované věci je vhodné zdůraznit, že znaky veřejné instituce ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona podle Ústavního soudu splňuje kupř. VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s., vlastněná Svazem vodovodů a kanalizací měst a obcí, s.r.o., či společnost OTE, a.s., vlastněná státem.

20. Z údajů obsažených v obchodním rejstříku plyne, že dotčené obce osobu zúčastněnou na řízení (coby společnost s ručením omezeným) vlastní a že jejich vklady tvoří 100 % jejího kapitálu. Prostřednictvím osoby zúčastněné na řízení pak obce realizují své záměry (zejména v oblasti lesnictví, těžby dřeva a zemědělství); již z tohoto titulu taková obchodní společnost ani nemůže sloužit realizaci soukromých zájmů fyzických osob či jiných právnických osob než jednotlivých obcí. Nelze tedy argumentovat soukromoprávním charakterem činnosti osoby zúčastněné na řízení; osoba zúčastněná na řízení je subjektem hospodařícím s veřejnými prostředky a veřejnoprávní prvek u ní (nutně) převažuje, neboť je nástrojem dotčených obcí, coby jejich společníků, k realizaci jejich zájmů, pročež vložily do této společnosti finanční prostředky obcí (nikoli finanční prostředky soukromé).
21. Zdejší soud v této dílčí části uzavírá, že skutečnost, že je osoba zúčastněná na řízení svojí formou obchodní společností, nic nemění na tom, že splňuje kritéria plynoucí z judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, pokud jde o povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona (to ostatně osoba zúčastněná na řízení ve svých rozhodnutích deklarovala, byť na druhou stranu chybně argumentovala i svým soukromoprávním postavením.) Je tomu tak proto, že veřejnou institucí ve smyslu informačního zákona je především taková obchodní společnost, jejímž stoprocentním vlastníkem je stát, případně veřejnoprávní korporace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.2.2020, č.j. 8 As 145/2018-61); v tomto ohledu judikatura správních soudů i Ústavního soudu nezavdává sebemenší pochybnosti o správnosti takového výkladu, když spory o naplnění jednotlivých znaků veřejné instituce ve smyslu informačního zákona se týkaly spíše hraničních případů, kdy vlastnická struktura nebyla tak jednoznačná, jako v případech, kdy šlo o subjekt, který vlastní veřejnoprávní korporace (obec).
22. S ohledem na výše uvedené je osoba zúčastněná na řízení rovněž subjektem hospodařícím s veřejnými prostředky. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23.4.2015, č.j. 10 As 41/2015-43, platí, že „sice nelze vyloučit, že stěžovatelka (obchodní společnost vlastněná krajem, pozn. krajského soudu) může hospodařit i s prostředky jinými nežli veřejnými“, přesto však „s přihlédnutím k faktické nemožnosti oddělení veřejných a vlastních prostředků stěžovatelky je ovšem nutno pohlížet na všechny jí vyplacené platové, mzdové a obdobné prostředky jako na prostředky veřejné. Z toho důvodu pak i příjemci těchto prostředků musí být považováni za příjemce prostředků veřejných dle § 8b InfZ.“.
23. V souladu s výše citovanými závěry lze uzavřít, že osoba zúčastněná na řízení pochybila v závěru, že se v případě finančních prostředků vynaložených na odměny uvolněných zastupitelů obcí nejedná o veřejné finanční prostředky; zdejší soud přitom nikterak

nezpochybňuje legitimitu řešení realizace zájmů obcí prostřednictvím jimi vlastněné obchodní společnosti, nicméně zvolením takové formy hospodaření se nelze aplikaci § 8b odst. 1 informačního zákona vyhnout.

24. Zdejší soud dále nemůže souhlasit s postupem osoby zúčastněné na řízení, jakým provedla tzv. platový test, pokud ve vztahu k osobám dotčených žalobcovou žádostí o informace argumentovala právem na soukromí a tím, že nebyl naplněn dostatečný veřejný zájem na poskytnutí takových informací. Odvolávala-li se přitom osoba zúčastněná na řízení na náleze Ústavního soudu ze dne 17.10.2017 ve věci sp. zn. IV. ÚS 1378/16 (známého též jako „platový náleze“), tak jeho závěry ve vztahu k nyní posuzované věci aplikovala nesprávně, stejně jako nepřipadně argumentovala GDPR, pokud jde o odměny osob v řídicích a kontrolních funkcích veřejné instituce. Informační zákon (§ 8b) je právě onou výjimkou z GDPR (čl. 6 písm. c/ a čl. 23), jsou-li naplněny podmínky „platového testu“ ve smyslu platového nálezu Ústavního soudu.
25. Zdejší soud považuje za vhodné v této souvislosti odkázat na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2020, č.j. 2 As 88/2019-29, č. 4044/2020 Sb. NSS, jenž k uvedené problematice přiléhavě vysvětlil, že *„Po vydání citovaného platového nálezu ... již (pouze) nelze vycházet z toho, že potřeba proporcionálního posouzení práva na informace o příjemcích veřejných prostředků se promítla již do úvahy zákonodárce při formulaci § 8b informačního zákona. Ústavní soud (navíc) předkládá další kritéria, skrze která lze (resp. je nutné) o případné kolizi základních práv v konkrétním případě uvážit... (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 9. 2018, č. j. 7 As 366/2017 - 54). Nejvyšší správní soud ... platový náleze ve své nejnovější judikatuře respektuje a po povinných subjektech (na rozdíl od své dřívější rozhodovací praxe) požaduje, aby v každém jednotlivém případě individuálně prováděly Ústavním soudem nastíněný modifikovaný test proporcionality a skrze něj poměřovaly dvě proti sobě v kolizi stojící základní práva garantovaná Listinou... Zároveň však Nejvyšší správní soud nemůže přehlédnout, že Ústavní soud v platovém nálezu pouze obecně předestřel čtyři podmínky [tj. 1) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu, 2) informace samotná se týká veřejného zájmu, 3) žadatel plní úkoly či posílání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídačského psa“, 4) informace existuje a je dostupná], které musejí být posuzovány, jejichž kumulativní splnění svědčí o přednosti práva na přístup k informacím před právem na ochranu soukromí dotčené osoby, čili umožňuje poskytnutí požadované informace ... Bližší interpretace těchto podmínek je ovšem ponechána na povinných subjektech, resp. následném soudním přezkumu prováděném správními soudy. Je na Nejvyšším správním soudu jako vrcholném soudním orgánu zajišťujícím jednotu rozhodování ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví, aby alespoň v obecných rysech blíže stanovil konkrétnější úvahová východiska, resp. jejich mantinely, z nichž je třeba při provádění takto modifikovaného testu proporcionality vycházet; takový přístup přitom není nerespektováním či relativizováním nálezu Ústavního soudu, neboť jej pouze dále rozvádí a naplňuje, a to při zachování respektu k jeho esenciální myšlence.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2020, č.j. 2 As 88/2019-29, č. 4044/2020 Sb. NSS, zvyrazněno zdejším soudem).
26. Právo na poskytnutí informace je ústavním právem garantovaným čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Proto za situace, kdy se nemůže realizace svého práva na informace efektivně domoci žalobce v rámci veřejné správy, musí být zajištěna efektivní soudní ochrana. Zdejší soud proto přistoupil k posouzení splnění podmínek pro postup dle § 16 odst. 5 věty druhé informačního zákona, podle níž nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí

žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout. Z vyjádření účastníků řízení k výzvě zdejšího soudu neplyne, že by v mezidobí osoba zúčastněná na řízení požadované informace žalobci poskytla. Z její reakce na výzvu zdejšího soudu je zřejmé, že je zasílá zdejšímu soudu a že některé z informací poskytla Policii ČR k její žádosti dle § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu.

27. Je třeba zdůraznit, že žalobce požadoval informace o veřejných prostředcích vynaložených na odměny. Přitom platí, že při posuzování veřejného zájmu na poskytnutí informace o příjemci veřejných prostředků musí povinný subjekt určit podle postavení dotčené osoby, jakou míru osvědčení takového veřejného zájmu bude požadovat po žadateli o informace. Pro zjevnost jeho existence je totiž klíčové, jaké postavení ve struktuře veřejné správy (a s tím související řídicí a organizační kompetence, odpovědnost a finanční ohodnocení) dotčená osoba má. *„Pokud se požadovaná informace týká veřejného zájmu a žadatel plausibilně tvrdí, že s ní hodlá nějakým způsobem přispět k veřejné diskusi (získanou informaci chce např. zveřejnit třetím osobám k dalšímu posouzení, komentování či statistickému porovnání s jinými relevantními informacemi, nebo ji hodlá sám analyzovat a vzešlé výstupy sdělit veřejnosti), bude většinou (tj. ne nezbytně vždy) splněna také podmínka účelu vyžádání informace. Posouzení povahy samotné informace a toho, k čemu má být využita, zpravidla bude třeba provádět společně a uvážit, zda žadatel s touto informací hodlá přispět k veřejné diskusi a nedomáhá se jí například pouze ze soukromých důvodů, aby tak poškodil či diskreditoval dotčenou osobu nebo si s ní skrze zneužití tohoto práva vyřizoval vlastní spory osobního charakteru (podmínka první). Není již však na místě zkoumat, natož chtít po žadateli, aby sám prokázal, zda poskytnutá informace skutečně následně vzbudí žadatelem avizovanou veřejnou diskusi; relevantní pouze je, zda ji žadatel v podobě k tomu podle běžných zkušeností způsobilé hodlá veřejnosti k diskusi předložit a tím i potenciálně umožnit.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2020, č.j. 2 As 88/2019-29, č. 4044/2020 Sb. NSS, zvýrazněno zdejším soudem). S ohledem na skutečnost, že se žádost v nyní posuzované věci týkala uvolněných zastupitelů obcí, kteří měli osobu zúčastněnou na řízení řídit, dozorovat či kontrolovat, je veřejný zájem na poskytnutí informace o jim vyplacených odměnách bez obtíží seznatelný.
28. Pokud jde o žalobce, coby žadatele o informaci, tak z výpisu z obchodního rejstříku plyne, že jeho cílem je mimo jiné rozvoj občanské společnosti, demokracie a právního řádu, podpora aktivní účasti občanů na správě věcí veřejných, prosazování principů odpovědnosti a transparentnosti ve veřejné správě, prosazování principů partnerství v neziskovém sektoru a mezi nevládními neziskovými organizacemi, veřejnou správou a komerčním sektorem, ochrana přírody a krajiny, podpora a prosazování principů udržitelného rozvoje. S ohledem na povahu žalobce a jeho aktivity tudíž nelze z ničeho dovozovat, že by žádost o informace podával subjekt sledující čistě svůj soukromý zájem vedený kupř. osobní mstou apod. Ostatně v odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace žalobce výslovně zdůraznil, že je spolkem, jehož předmětem činnosti je všestranné prosazování transparentní a odpovědné veřejné správy. Své omezené kapacity využívá především ke snaze kultivovat veřejný prostor a k prosazování veřejného zájmu a dodržování zákona využívá občanské prostředky nápravy, které mu umožňuje právní řád. Podle Nejvyššího správního soudu přitom roli tzv. „společenského hlídačského psa“ mohou splňovat nejen profesionální novináři, ale také neziskové organizace či spolky věnující se otázkám transparentnosti, hospodaření a odměňování ve veřejné správě nebo též jednotlivci, kteří do veřejného prostoru

kvalifikovaným způsobem vnáší informace o fungování veřejné sféry. Podmínkou je, aby žadatel tyto informace nepožadoval pro svoji vlastní soukromou potřebu, nýbrž s nimi seznamoval veřejnost (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2020, č.j. 2 As 88/2019-29, č. 4044/2020 Sb. NSS).

29. Žalobcová žádost o informace se týkala veřejných prostředků vyplacených zvoleným zastupitelům obce, byť dočasně uvolněným z funkce, v řídicích a kontrolních funkcích. U volených zastupitelských funkcí je z povahy věci ochrana soukromí nutně oslabena na úkor veřejného zájmu spočívajícího v kontrole činnosti a vystupování zvolených osob i v jiných funkcích (včetně odměňování), a to za účelem posouzení míry jejich důvěryhodnosti ze strany veřejnosti a vyloučení potenciálně nebezpečného (korupčního) chování. Již funkce dočasně uvolněného zastupitele obce, který je v ovládací či dozorující pozici v subjektu hospodařícím s veřejnými prostředky, představuje dostatečný legitimní důvod zakládající veřejný zájem na tom, jaké veřejné prostředky byly takové osobě v rámci činnosti osoby zúčastněné na řízení poskytnuty. Požadavek osoby zúčastněné na řízení více specifikovat veřejný zájem, či jej více rozvádět ve vztahu ke konkrétním osobám, byl za takové situace nesprávný a vybočující z kritérií tzv. platového testu; „*Pro zjevnost existence veřejného zájmu na poskytnutí informace o vyplacených veřejných prostředcích je totiž klíčové, jaké postavení ve struktuře veřejné správy (a s tím související řídicí a organizační kompetence, odpovědnost a patřičné finanční ohodnocení) dotčená osoba má. V případě žádosti o poskytnutí informace o platových poměrech zcela „běžné“ úřední osoby bez jakýchkoli řídicích pravomocí (referenta obecního či krajského úřadu, ale i ústředního orgánu státní správy nebo jiných veřejných institucí) je nezbytné, aby žadatel v žádosti uvedl rozumné důvody, pro něž by měl právě v dané konkrétní situaci existovat veřejný zájem na vyhovění jeho žádosti. Po žadateli o informace však jako podmínku jejich sdělení nelze požadovat osvědčení veřejného zájmu způsobem, který je nepřiměřený (až diskvalifikační) vzhledem k možnostem běžného jednotlivce v prostředí moderního státu a společnosti získat si „předem“ dostatečně silný vhled do otázky, o níž se v souvislosti se svou žádostí zajímá; to by naopak bylo neproporcionální oslabení jeho práva na informace. Požadavek na „sílu důvodů“ existence veřejného zájmu na poskytnutí informace postupně klesá se zvyšujícím se postavením dotčených osob v rámci veřejné sféry, neboť čím větší kompetence (ať už v organizaci a metodickém vedení podřízených, v hospodaření s veřejnými finančními prostředky či v čemkoli jiném) tato osoba má, tím přirozenější a zjevnější je bez konkrétního zdůvodnění veřejný zájem na její kontrole.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2020, č.j. 2 As 88/2019-29, č. 4044/2020 Sb. NSS, zvyrazněno zdejší soudem).
30. Protože osoba zúčastněná na řízení pochybila, pokud žalobci požadovanou informaci neposkytla, a zdejší soud má podmínky pro poskytnutí požadované informace dle informačního zákona za splnění, nařídil osobě zúčastněné na řízení informaci poskytnout, a to v žalobcem požadované lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku, kterou má zdejší soud za přiměřenou (s ohledem na obsah spisu a stav řízení o žalobcově žádosti).
31. Zdejší soud z výše uvedených důvodů jak napadené rozhodnutí, tak rozhodnutí prvostupňové pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s.r.s. ve spojení s § 78 odst. 3 s.r.s. zrušil a podle § 78 odst. 4 s.r.s. vyslovil, že věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení; v něm je osoba zúčastněná na řízení povinna poskytnout žalobci požadovanou informaci (§ 16 odst. 5 věta druhá informačního zákona).

IV. Náklady řízení

32. Výrok o nákladech řízení účastníků se opírá o § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný ve věci úspěšným nebyl, a proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalobce byl ve věci úspěšným, a proto mu náleží právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti žalovanému. Za účelně vynaložené náklady, tedy náklady, které byly v řízení před zdejší soudem žalobcem vynaloženy důvodně, zdejší soud pokládá náklady na zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.
33. Nechal-li se žalobce coby spolek, jehož hlavním předmětem činnosti je problematika poskytování informací a vynakládání veřejných prostředků, disponující odborným personálním zázemím, v řízení před zdejší soudem zastupovat advokátem ve věci, která přímo souvisí s předmětem jeho činnosti, pak se náklady na odborné právní zastoupení v řízení před zdejší soudem jeví jako náklady neúčelné. Z pohledu uplatňování žalobcova práva v řízení před zdejší soudem tedy nejde o náklady vynaložené důvodně, a proto jejich náhrada nebyla žalobci přiznána. Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobci částku ve výši 3 000 Kč, a to k rukám zástupce žalobce ve stanovené lhůtě.
34. Pokud žalovaný požadoval zohlednit, že se v pozici neúspěšného žalovaného správního orgánu ocitl „nezaviněně“, v důsledku změny právní úpravy, tak takovou okolnost zdejší soud zohlednit nemohl. Za zjištěné pochybení navenek vůči žalobci nese odpovědnost výkonná moc, „reprezentovaná“ v soudním řízení právě žalovaným; pokud by tomu tak v těchto případech být nemělo, bylo na zákonodárci, aby tento záměr do obsahu předmětné právní úpravy promítl, což se ovšem nestalo. Proto by bylo nespravedlivé, aby žalobce za dané situace byl i jen zčásti nesl náklady řízení, které sloužilo k ochraně a prosazení jeho práva; zavázat osobu zúčastněnou k náhradě nákladů vzniklých žalobci nadto § 60 s.ř.s. neumožňuje.
35. Ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení zdejší soud rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě. Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil; případně jí soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení (§ 60 odst. 5 s.ř.s.). V daném případě však žádná z těchto zákonem předvídaných situací nenastala.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 7. října 2021

David Raus v.r.
předseda senátu